

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนาจการ
ปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
ของกองบัญชาการกองทัพไทย

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก สกฤต เครือแก้ว

รองผู้อำนวยการกองปฏิบัตินโยบายชายแดน สำนักปฏิบัติการเพื่อความมั่นคง
กรมกิจการชายแดนทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย

วิทยาลัยการทัพบก

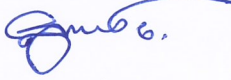
กันยายน 2567

วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบาย
ชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านของกองบัญชาการกองทัพไทย
โดย พันเอก สกฤต เครือแก้ว
อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกหญิง นवलสมร จรวงษ์

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2567 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ **ดีมาก**

พลตรี ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก
(ทงศักดิ์ มหาวงศ์)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก ประธานกรรมการ
(สุเทพ ยิ่งยี่น)

พันเอก ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา
(ดำรงค์ จันทรกาบ)

พันเอก กรรมการ
(คมกฤษ อจลานนท์)

พันเอกหญิง กรรมการ
(มนทิรา ยิ้มสมบุญ)

พันเอกหญิง กรรมการ
(นवलสมร จรวงษ์)

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พินเอก สกุล เครือแก้ว
เรื่อง	แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านของกองบัญชาการกองทัพไทย
วันที่	11 กันยายน 2567 จำนวนคำ : 9,771 จำนวนหน้า : 33
คำสำคัญ	กองอำนวยการ, นโยบาย, ชายแดนไทย
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายสภาพการดำเนินงาน ของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ของกองบัญชาการกองทัพไทยในปัจจุบัน และศึกษาปัจจัยและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินงาน ของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ของกองบัญชาการกองทัพไทย โดยผู้วิจัยดำเนินการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการภายใต้กรอบความคิดเชิงยุทธศาสตร์ตามแนวทางที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอก โดยใช้ทฤษฎี SWOT Analysis จนได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน ของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ของกองบัญชาการกองทัพไทยที่เหมาะสม

ผลการวิจัยสรุปว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน ของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ของกองบัญชาการกองทัพไทย ในภาพรวมแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน โดยการส่งเสริมให้ความรู้เพื่อทำความเข้าใจยุทธศาสตร์ นโยบายรัฐบาล และแผนระดับชาติ จัดการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลสร้างเครือข่าย ประสานงานแผนงานขับเคลื่อนนโยบาย 2) ด้านการบูรณาการ การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ในการร่วมกันจัดทำนโยบาย และพัฒนายุทธศาสตร์ การจัดทำระบบฐานข้อมูลสำหรับการดำเนินงาน เพื่อให้การอำนวยการ ติดตามประสานงาน กำกับดูแลการขับเคลื่อนเป็นไปตามนโยบาย และ 3) ด้านงบประมาณ ควรมีงบประมาณรองรับโดยให้แต่ละส่วนมีการเสนอแผนงาน/โครงการ มีการสรุปผลตามวงรอบงบประมาณ โดยให้มีการชี้วัดผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Sagul Krueakaew

TITLE: Guidelines for developing operations of Implementation of Border Policy with Neighboring Countries Command

DATE: 11 September, 2024 **WORD COUNT :** 9,771 **PAGES :** 33

KEY TERMS: Command, Policy, Border

CLASSIFICATION: Unclassified

This research Its purpose is to describe operating conditions of the Implementation of Border Policy with Neighboring Countries Command of the Royal Thai Armed Forces Headquarters at present and study factors and obstacles affecting operations of the Implementation of Border Policy with Neighboring Countries Command of the Royal Thai Armed Forces Headquarters The researcher researched information from academic documents under the strategic framework according to the guidelines set by the Army War College. In analyzing the internal and external environment using the theory of SWOT Analysis until developing guidelines for operations development of the Implementation of Border Policy with Neighboring Countries Command of the Royal Thai Armed Forces Headquarters

The research results concluded that Operational development guidelines of the Implementation of Border Policy with Neighboring Countries Command of the Royal Thai Armed Forces Headquarters as a whole, divided into 3 areas: 1) Operational personnel by promoting knowledge to understand strategies, government policies and national plans. Organize meetings to exchange information Create a network Coordinate policy driving plans 2) Integration Creating cooperation between agencies in jointly creating policy and develop strategies. Creating a database system for operations to provide administration Follow up and coordinate Supervise driving according to policy and 3) In terms

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน ของ กองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ของกองบัญชาการ กองทัพไทย” ตามแนวทางการศึกษาในหลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก งานวิจัย ฉบับนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยการสนับสนุนข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยจาก หน่วยงาน และบุคลากร หลายท่าน ขอขอบพระคุณ พลตรี ทนงศักดิ์ มหาวงศ์ ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก ผู้มอบความรู้ ทักษะ ตลอดจนส่งเสริมการแสวงหาความรู้ ขอขอบพระคุณ พันเอกหญิง นवलสมร จรวงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาเสียสละเวลา ให้ข้อมูล คำแนะนำ ช่วยปรับแก้ไขงานวิจัย ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณ พันเอก สุเทพ ยิ่งยี่น ประธานกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล ที่ให้ความกรุณา ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และข้อมูลในการทำงานวิจัย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณ พันเอก ดำรงค์ จันทร์กาบ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่ให้ความกรุณา สนับสนุนข้อมูล ตลอดจนให้คำแนะนำและแนวคิด รวมถึงมุมมองและวิสัยทัศน์ อันเป็น ประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัย และขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาในวิทยาลัยการทัพบกนี้ ซึ่งงานวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ ทักษะ และกระบวนการความคิด ในเชิงยุทธศาสตร์ และ ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อ วิทยาลัยการทัพบก กองทัพบก กองบัญชาการกองทัพไทย และ หน่วยงานด้านความมั่นคงอื่นๆ ตลอดจน ประเทศชาติ ต่อไป

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	
แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์แห่งชาติ	7
สภาพการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทย กับประเทศเพื่อนบ้านของกองบัญชาการกองทัพไทยในปัจจุบัน	14
ปัจจัยและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัติ นโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน	15
แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัติ นโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านตามแนวคิดและทฤษฎี	22
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	
ตัวอย่างแนวคิดในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของกองปฏิบัติ นโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน	25
สรุปผลการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัติ นโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน	28

สารบัญ

บทที่ 4 บทสรุป

ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย	32
ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ	32
ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป	33

เอกสารอ้างอิง

ประวัติย่อผู้วิจัย

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 -2580)¹ เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน อันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายและบรรลุวิสัยทัศน์ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) ประเด็นความมั่นคง² เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญอีกด้าน มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญคือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย มีเอกราชอธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ สามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบและทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นที่มีผลกระทบต่อประเทศมีการพัฒนารูปแบบหลากหลายแบบมากยิ่งขึ้น จึงทำให้ต้องศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของ ภัยคุกคามต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการ ตามนโยบายที่ได้วางไว้ ตามแผนการปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี กองบัญชาการกองทัพไทย³ ได้นำยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มาเป็นแนวทางให้สอดคล้องกับแผนการปฏิบัติเรื่องการเสริมสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ ให้เป็นประเด็นการพัฒนาที่ 2 การแก้ปัญหาคความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้าน และความมั่นคงในภูมิภาค มีแนวทางการพัฒนาการจัดตั้งกลไกความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี ซึ่งมีตัวชี้วัดในการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (กอ.นชท.)

เพื่อให้การปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และได้ผลตามความมุ่งหมายที่กำหนด รัฐบาลจึงมีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 260/2544 ลง 30 ส.ค. 44⁴ แต่งตั้ง ผู้บัญชาการทหารสูงสุด (ผบ.ทสส.) เป็นผู้อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (ผอ.นชท.) มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อกัมพูชา ลาว เมียนมา

และมาเลเซีย ของรัฐบาล และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้เกิดความมั่นคงและเสถียรภาพในพื้นที่ชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ในฐานะ ผอ.นชท. จึงได้มีคำสั่ง ผอ.นชท. ที่ 1/45 ลง 18 เม.ย.45⁵ จัดตั้ง กองอำนวยการปฏิบัติ นโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (กอ.นชท.) มีภารกิจหน้าที่ อำนาจการ ประสานงาน ควบคุม กำกับดูแล และสั่งการการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่ อื่น ๆ ตามที่รัฐบาลมอบหมาย แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน และเจ้าหน้าที่ โดยมี กรม กิจการชายแดนทหาร (ชด.ทหาร) ปฏิบัติหน้าที่เป็น สำนักงานเลขานุการกองอำนวยการ ปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (สลก.กอ.นชท.) ในการขับเคลื่อนการ ปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติดังกล่าว

การดำเนินการที่ผ่านมาของ กอ.นชท. ซึ่งมีโครงสร้างประกอบด้วย ส่วนราชการ ทั้งฝ่ายทหารและ ฝ่ายพลเรือน โดยมีพื้นที่การปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับพื้นที่ ชายแดนเป็นหลัก ซึ่งส่วนราชการดังกล่าว มีภารกิจ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ แตกต่างกัน การจัดส่วนราชการ วัฒนธรรมองค์กร กระบวนการทำงาน และการบริหาร งบประมาณ เฉพาะในส่วนของหน่วยเอง ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานในภาพรวม และไม่ไปใน ทิศทางเดียวกัน ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้ ศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (ศส.ชท.) บางจังหวัดไม่รายงานปัญหาและผล การดำเนินงานตามวงรอบการรายงาน และไม่ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินงานใน สายงาน กอ.นชท. รวมทั้งการบูรณาการของส่วนราชการทั้งระดับนโยบายส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้ไม่สามารถ อำนาจการ ประสานงาน ควบคุม และกำกับ ดูแลการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่างๆ ให้ปฏิบัติเป็นไปตามนโยบาย ความมั่นคงแห่งชาติของไทย กับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่รัฐบาลมอบหมายได้อย่างมี ประสิทธิภาพสูงสุด

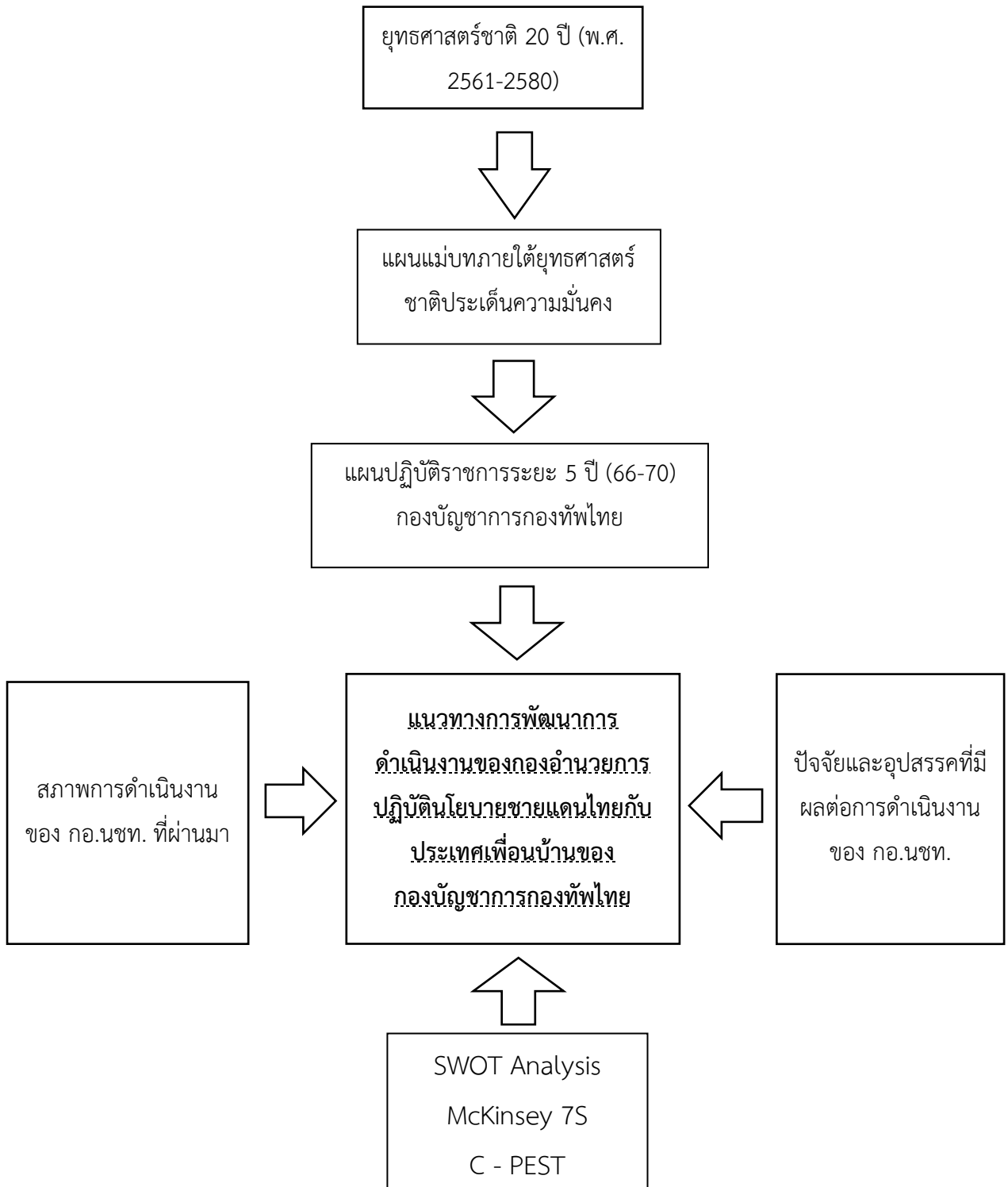
ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานในกรมกิจการชายแดนทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็น สำนักงานเลขานุการกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดน ไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (สลก.กอ.นชท.) จึงต้องการศึกษา แนวทางการพัฒนาเสริมสร้าง ศักยภาพในการดำเนินงานของ กอ.นชท. สามารถนำแนวทางมาปฏิบัติได้จริง และมี

ประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อสนับสนุนการทำงานด้านความมั่นคงของประเทศชาติ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านของกองบัญชาการกองทัพไทยในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านของกองบัญชาการกองทัพไทย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านของกองบัญชาการกองทัพไทยที่เหมาะสม

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด โดยใช้รูปแบบวิธีการศึกษาเชิงเอกสาร

2. ขอบเขตการศึกษา

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของ กอ.นชท.

2.2 การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของ กอ.นชท. โดยมีระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่ ธันวาคม 2566 – มิถุนายน 2567

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

3.1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)

3.1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง

3.1.3 แผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570 กองบัญชาการ

กองทัพไทย

3.1.4 การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) และแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

3.2 เอกสารทางวิชาการ ได้แก่ เอกสารการวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยการทัพบก เอกสารการวิจัยส่วนบุคคลจากสถาบันต่าง ๆ และเอกสารวารสารวิชาการของสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

3.3 ข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์ สำหรับการวิเคราะห์ และ

สังเคราะห์ข้อมูล ด้วยการ ใช้ SWOT Analysis ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรม	ช่วงเวลา	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.
		66	67	67	67	67	67	67
เลือกเรื่องและกำหนดหัวข้อการวิจัย		↔						
สอบการนำเสนอโครงร่างเอกสารวิจัย			↔					
ศึกษาค้นคว้าที่มาของปัญหา			↔	↔				
การวิเคราะห์, สังเคราะห์ข้อมูล					↔			
การสรุปผลการวิจัย						↔		
การนำเสนอผลการวิจัย							↔	
จัดทำรูปเล่ม								↔

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสภาพการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านของกองบัญชาการกองทัพไทยในปัจจุบัน
2. ทราบปัจจัยและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านของกองบัญชาการกองทัพไทย
3. ทราบแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านของกองบัญชาการกองทัพไทยที่เหมาะสม

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์แห่งชาติ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย⁶ มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน จึงได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” คือ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 – 2580) เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษา “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ของกองบัญชาการกองทัพไทย” ซึ่งสอดคล้องยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศ และภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคงปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติ ได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

- 1) ความสุขของประชากรไทย

2) ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

3) ความพร้อมของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง และการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง

4) บทบาทและการยอมรับในด้านความมั่นคงของไทยในประชาคมระหว่างประเทศ

5) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่ การรักษาความสงบภายในประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญเหตุภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ และการพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

ความสอดคล้องในการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ทั้ง 5 ประเด็น เพื่อรับมือกับภัยคุกคามทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ที่อาจจะส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งทางตรงและทางอ้อม

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)⁷

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ตามพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560⁸ มาตรา 3 โดยเป็นแผนระดับที่ 2 หลักที่ได้มีการถ่ายระดับเป้าหมายและประเด็นการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน มากำหนดประเด็นการพัฒนาในลักษณะที่มีความบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ส่วนราชการสามารถนำแผนแม่บทฯ ไปใช้ในทางปฏิบัติร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และป้องกันการเกิดความสับสน ซึ่งแผนแม่บทฯ เป็นแผนระดับชาติ มิได้เป็นแผนของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 – 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ยังคงมี 23 ประเด็นเดิมได้แก่ (1) ความมั่นคง (2) การต่างประเทศ (3) การเกษตร (4) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต (5) การท่องเที่ยว (6) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (7) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล (8) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและ

ขนาดย่อมยุคใหม่ (9) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (10) การปรับเปลี่ยนค่านิยม และวัฒนธรรม (11) ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (12) การพัฒนาการเรียนรู้ (13) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี (14) ศักยภาพการกีฬา (15) พลังทางสังคม (16) เศรษฐกิจฐานราก (17) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (20) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (22) กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม และ (23) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่จะทำให้การขับเคลื่อนดำเนินงานต่าง ๆ ของทุกหน่วยงานของรัฐให้สามารถบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม คือ การที่ทุกหน่วยงานพุ่งเป้าสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศร่วมกันอย่างบูรณาการ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างบูรณาการ รวมทั้งเกิดความคุ้มค่าและประสิทธิภาพของกระบวนการงบประมาณต่อไป

ภัยคุกคามด้านความมั่นคงส่งผลกระทบต่อการบริหาร และการพัฒนาประเทศในมิติอื่น ส่งผลให้ประเทศไทยต้องยกระดับขีดความสามารถของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทุกมิติ ให้มีความพร้อมรับมือกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างครอบคลุมและรวดเร็ว ทัดเทียมในระดับสากลท่ามกลางสถานการณ์และแนวโน้มพลวัตความมั่นคงที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (01) ความมั่นคง จึงมีเป้าหมายภายใต้กรอบแนวคิดด้านความมั่นคงแบบองค์รวม ให้ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับเพิ่มขึ้น รวมทั้งประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น

สถานการณ์ด้านความมั่นคงภายในประเทศมีความเชื่อมโยงหลายมิติและมีความซับซ้อนมากขึ้นโดยได้รับผลกระทบจากพลวัตการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ด้านความมั่นคงในระดับโลกและระดับภูมิภาค ขณะที่ต้องเผชิญกับปัญหาความมั่นคงภายในประเทศที่ต้องเร่งแก้ไขเพื่อไม่ให้ขยาย เพิ่มเป็นวงกว้าง อาทิ ความมั่นคงของสถาบันหลัก ความขัดแย้งทางการเมือง การทุจริตและคอร์รัปชัน และความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีความซับซ้อนและละเอียดอ่อน ประกอบกับประเทศไทยยังมีปัญหาพื้นฐานและปัญหาภัยแทรกซ้อน อาทิ ปัญหายาเสพติด อาชญากรรมข้ามชาติ ความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทาง

ทะเล และพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงต้องเร่งดำเนินการเชิงรุกต่าง ๆ อย่างบูรณาการ อาทิ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ ทำงานด้านความมั่นคง การสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของสถาบันหลัก การให้ทุก ภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงของประเทศ การพัฒนา สมรรถนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การมีกลไกสำหรับการบริหารจัดการข้อมูลที่เป็นของภาค ส่วนต่าง ๆ และสำหรับการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (01) ความมั่นคง จึงเป็นกลไกที่สำคัญเพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทางในภาพรวมที่ เป็นรูปธรรมชัดเจนตามที่ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงกำหนด โดยใช้แนวคิด “ความมั่นคง แบบองค์รวม” ซึ่งได้ขยายขอบเขตความมั่นคงของชาติให้ครอบคลุมเกี่ยวข้องกับมิติต่าง ๆ ใน ทุกองคาพยพ โดยจะเน้นการดำเนินการให้ “ปัญหาเก่าหมดไป ปัญหาใหม่ไม่เกิด” เอื้อต่อ การบริหารประเทศมากยิ่งขึ้น รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานด้านความมั่นคง บูรณา การความร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ และพัฒนาปรับปรุงกลไกการบริหาร จัดการและขับเคลื่อนงานด้านความมั่นคงของประเทศ ให้เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการของ ยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ในการที่จะขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง ประกอบไปด้วย แผน ย่อย จำนวน 5 แผนย่อย ดังนี้ 1) แผนย่อย การรักษาความสงบภายในประเทศ 2) แผนย่อย การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง 3) แผนย่อยการพัฒนาศักยภาพของ ประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ 4) แผนย่อยการบูรณาการ ความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียน และนานาชาติรวมทั้งองค์กรภาครัฐและมีใช้ภาครัฐ 5) แผนย่อยการพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

แผนย่อยการป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคงมี เป้าหมายแก้ไขปัญหาคความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน (เช่น ปัญหายาเสพติด ความมั่นคงทางไซ เบอร์ การค้ามนุษย์ ฯลฯ) ได้รับการแก้ไขจนไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ ดังนั้น การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง เป็นการบูรณาการนโยบายและ การดำเนินการในภาพรวมของทุกหน่วยงาน ในทุกพื้นที่และทุกมิติของการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ให้ สามารถทำงานประสานสอดคล้องกันได้อย่างสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งมีแนวทางการ พัฒนาที่เกี่ยวข้องกับกองอำนวยการปฏิบัติการนโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ 1)

ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มุ่งยึดแนวความคิดการแก้ไขปัญหายาเสพติดตั้งแต่ต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ ในการดำเนินการอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ (1) ในพื้นที่แหล่งผลิตภายนอกประเทศ ใช้การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อกดดันและยุติบทบาทแหล่งผลิตภายนอกประเทศ (2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวชายแดน 2) บริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมือง มุ่งให้การพัฒนาไกลไกลการบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมืองเป็นไปอย่างมีระบบและเป็นเอกภาพ โดยเน้นการพัฒนากระบวนการฐานข้อมูล ผ่านทางการบูรณาการฐานข้อมูลผู้หลบหนีเข้าเมืองของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 3) รักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติพื้นที่ชายแดน มุ่งสร้างกลไกให้เกิดการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน หน่วยงานหลักมีการทำงานที่มีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน องค์กรต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนมีศักยภาพตามมาตรฐานสากล มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย เท่าทันต่อภัยคุกคาม มีการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่บุคลากรให้เท่าทันต่อสถานการณ์ และมีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาคความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยมีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญ ประกอบด้วย (1) การแก้ไขปัญหาค โดยบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดน (2) การป้องกันปัญหา โดยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในบริเวณพื้นที่ชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้าน (3) การเสริมความมั่นคง โดยการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดน ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศรอบบ้านในการสร้างความปลอดภัยในพื้นที่เสี่ยง

แผนย่อย การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียน และนานาชาติรวมทั้งองค์กรภาครัฐและมิใช่ภาครัฐ มีเป้าหมายประเทศไทยมีความมั่นคงและสามารถรับมือกับความท้าทายจากภายนอกได้ทุกรูปแบบสูงขึ้น โดยที่โลกกำลังก้าวสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ ไทยจึงต้องมุ่งรักษาจุดแข็งของการทูตไทย คือ การรักษาคุณภาพในการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจ นอกจากนี้ การส่งเสริมและรักษาความไว้วางใจกับประเทศเพื่อนบ้านก็ยังคงมีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากมีผลประโยชน์ร่วมกันในทุกมิติ โดยเฉพาะจากการมีชายแดนร่วมกัน ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ 1) การเสริมสร้างและรักษาคุณภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ 2) การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค เน้นความเป็นปึกแผ่น และความเป็นแกนกลางของอาเซียน ในการส่งเสริมเสถียรภาพของภูมิภาค และบทบาทเชิงรุกที่สร้างสรรค์ของไทยใน

กรอบการทูตทุกระดับ โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ (1) ส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคง/ข่าวกรองกับประเทศเพื่อนบ้าน (2) ผลักดันความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาการโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ และ (3) ดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศในการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในบริบทที่เหมาะสม 3) การร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ (1) เสริมสร้างความร่วมมือในลักษณะผลประโยชน์ร่วมกันบนพื้นฐานความไว้วางใจ (2) สร้างศักยภาพและส่งเสริมความร่วมมือในกรอบทวิภาคี ภูมิภาค และพหุภาคี เพื่อส่งเสริมความมั่นคงแบบองค์รวม (3) ส่งเสริมความสัมพันธ์ในทุกระดับ (4) ขยายความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อสร้างศักยภาพของระบบเตือนภัยล่วงหน้าของหน่วยงานด้านความมั่นคงของไทย เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาในเชิงรุก

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 – 2570)⁹

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 – 2570) เป็นแผนระยะปานกลาง 5 ปี ที่มีสถานะเป็นแผนระดับที่ 2 รองรับการดำเนินการในห้วงที่สองของยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ 2) โดยนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติฉบับนี้มีความเชื่อมโยงและประสานสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง โดยขยายผลกรอบแนวคิดความมั่นคงแบบองค์รวมในการเชื่อมโยงมิติการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 – 2570) มีทั้งสิ้น 17 นโยบายและแผนความมั่นคง แบ่งออกเป็น 2 หมวด ในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หมวดประเด็นความมั่นคง

นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 3 การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติพื้นที่ชายแดน มุ่งเน้นให้พื้นที่ชายแดนและประชาชนในพื้นที่ที่มีการพัฒนา มีความมั่นคง ปลอดภัย มีศักยภาพในการป้องกัน และแก้ไขภัยคุกคามทุกรูปแบบ มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ของมนุษย์อย่างสมดุล อีกทั้งยังเป็นพื้นที่แห่งความร่วมมือและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศรอบบ้าน ทั้งในด้านการร่วมกันป้องกันภัยคุกคามและปัญหาความมั่นคง

นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 6 การบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมืองและผู้โยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ มุ่งเน้นการบริหารจัดการผู้มีปัญหาสถานะและสิทธิบุคคล แรงงานต่างด้าว กลุ่มที่มีความเปราะบางต่อความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และประเทศต้นทางในการเร่งรัดกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ติดตามแรงงานต่างด้าว

นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 8 การป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหา ยาเสพติด เสริมสร้างและยกระดับความร่วมมือด้านยาเสพติด ทั้งการป้องกัน ปราบปราม ตลอดจนสกัดกั้นการลักลอบลำเลียง ปราบปรามผู้ค้ายาเสพติดและเครือข่ายการค้ายาเสพติด ในประเทศและอาชญากรรมข้ามชาติ

นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 12 การสร้างดุลยภาพระหว่างประเทศ มุ่งเน้นให้ประเทศไทยสามารถรักษาดุลยภาพระหว่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ มีบทบาทนำในประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียน รวมทั้งรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง และความสัมพันธ์อันดี กับประเทศรอบบ้าน โดยรักษาผลประโยชน์แห่งชาติเป็นที่ตั้ง

แผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ. 2566-2570)¹⁰

ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงานระหว่างกันของประชาคมความมั่นคง และสร้างช่องทางการทำงานในภาวะวิกฤตขึ้น เพื่อรองรับภัยคุกคามความมั่นคงที่จะเกิดขึ้น บริเวณชายแดนภายหลังการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่อไป

แผนปฏิบัตินโยบาย ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) กองบัญชาการกองทัพไทย

กองบัญชาการกองทัพไทย เป็นกองบัญชาการที่มีความเป็นเลิศด้านการอำนวยความสะดวก สามารถเผชิญกับภัยคุกคามได้ทุกรูปแบบ ทุกมิติ และทุกระดับความรุนแรง เป็นผู้บูรณาการและอำนวยความสะดวกสู่เหล่าทัพ ทั้งในการปกป้องอธิปไตยและการรักษาความมั่นคงของประเทศ กอ.นชท. เกี่ยวข้องใน แผนปฏิบัตินโยบายเรื่อง การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ มีพันธกิจในการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอาเซียน

มิตรประเทศ ประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ และองค์การนานาชาติ เพื่อสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจ ลดความหวาดระแวง และการได้รับผลประโยชน์ร่วมกันในการคุ้มครอง และรักษาผลประโยชน์แห่งชาติในกรอบความร่วมมือต่างๆ รวมทั้งรักษาสมดุลในการพัฒนาความสัมพันธ์ และความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การแก้ปัญหาความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้าน แนวทางการพัฒนา การจัดตั้งกลไกความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี มีโครงการสำคัญ ได้แก่ การดำเนินงานของ กอ.นชท.

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 260/2544 เรื่อง แต่งตั้งผู้อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2544

เพื่อให้การปฏิบัตินโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อ พม่า ลาว กัมพูชา และ มาเลเซีย เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ได้ผลตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ จึงแต่งตั้งผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็น ผู้อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน ดังกล่าว รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลและงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดความมั่นคงและเสถียรภาพในพื้นที่ชายแดนของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน

สภาพการดำเนินงานของกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านของกองบัญชาการกองทัพไทยในปัจจุบัน

พื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยในอดีตพื้นที่ชายแดนมีความสำคัญหลักในมิติด้านความมั่นคง ในฐานะเป็นพื้นที่แรกในการป้องกันภัยคุกคาม รวมทั้งมิติด้านเศรษฐกิจในฐานะที่พื้นที่ชายแดนเป็นแหล่งการผลิตและการค้าสินค้าหายากมีราคา ซึ่งสร้างความมั่งคั่ง

ในปัจจุบัน เนื่องจากการพัฒนาการในด้านต่างๆ ได้แก่ ระบบการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซับซ้อน และส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาความมั่นคงที่มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มมากขึ้นตาม กระแสโลกาภิวัตน์ การเคลื่อนย้ายโดยเสรีของคน สินค้าและบริการ ทุน องค์ความรู้ และเทคโนโลยีความร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านและระบบการบริหารจัดการชายแดนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาข้ามพรมแดน จึงได้แต่งตั้งให้ผู้บัญชาการทหารสูงสุด (ผบ. ทสส.) เป็นผู้อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (ผอ.นชท.) มีหน้าที่รับผิดชอบ

ในการปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อ พม่า ลาว กัมพูชา และมาเลเซียของรัฐบาล และงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้เกิดความมั่นคงและเสถียรภาพในพื้นที่ชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งต่อมา ผอ.นชท. ได้จัดตั้งกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (กอ.นชท.) ขึ้น เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน

การดำเนินงานของ กอ.นชท. มี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด/ผู้อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (ผบ.ทสส./ผอ.นชท.) เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ มีภารกิจหน้าที่ อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับดูแล และสั่งการ การปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่รัฐบาลมอบหมาย โดยมี ชต.ทหารปฏิบัติหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือ สลก.กอ.นชท. สำหรับโครงสร้างในสายงาน กอ.นชท. ตามคำสั่ง ผอ.นชท. (เฉพาะ) ที่ 1/64¹¹ ประกอบด้วยส่วนราชการ ทั้งฝ่ายทหารและ ฝ่ายพลเรือน โดยมีพื้นที่การปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับพื้นที่ชายแดนเป็นหลัก ซึ่งส่วนราชการดังกล่าว มีภารกิจ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน การจัดส่วนราชการ วัฒนธรรมองค์กร กระบวนการทำงาน และการบริหารงบประมาณ เฉพาะในส่วนของหน่วยเอง ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานในภาพรวมและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้ ศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (ศส.ชท.) บางจังหวัดไม่รายงานปัญหาและผลการดำเนินงานตามวงรอบการรายงาน และไม่ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินงานใน สายงาน กอ.นชท. รวมทั้งการบูรณาการของส่วนราชการทั้งระดับนโยบาย ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ปัจจัยและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

ผู้วิจัยใช้การทำ SWOT – Analysis เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านโดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินสภาพแวดล้อมภายในระหว่าง จุดแข็ง และจุดอ่อน และการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกระหว่าง โอกาส และอุปสรรค ว่ามีความโน้มเอียงไปในทิศทางใดเพื่อนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และการดำเนินกลยุทธ์ของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

โดยอาศัยหลักการ McKinsey 7S เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อน ทั้งในด้านโครงสร้างระบบ วิธีปฏิบัติงาน รวมถึงการพิจารณาผลการดำเนินงานของ กอ.นชท. เพื่อที่จะเข้าใจสถานการณ์และการปฏิบัติงานที่ผ่านมา สำหรับการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรนั้นอาศัยหลักการ C - PEST ในการค้นหาโอกาส และอุปสรรคทางการดำเนินงานของ กอ.นชท. ที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของ กอ.นชท. และสามารถนำมาพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ พบว่า

1. กอ.นชท. ยังไม่มีแผนงานในการขับเคลื่อนนโยบายยุทธศาสตร์ แผนระดับชาติ ที่ใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน
2. ภาพการทำงานของ กอ.นชท. เกี่ยวพันกับการทำงานของ กอ.รมน. เว้นในเรื่องของการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดความสับสน
3. บุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ในโครงสร้างกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานดังนี้
 - 3.1 ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของตนเองในแต่ละระดับอย่างแท้จริง
 - 3.2 ขาดความรู้ ความเข้าใจ ยุทธศาสตร์ นโยบายความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้าน
 - 3.3 ไม่ให้ความสำคัญกับการทำงานภายใต้โครงสร้างกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
 - 3.4 การปรับเปลี่ยนข้าราชการของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ไม่มีแฟ้มเอกสารส่งมอบงาน
4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ยังไม่มีระบบฐานข้อมูลกลาง รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
5. ด้านงบประมาณ ไม่มีงบประมาณแบบรวมการ แต่ใช้งบประมาณของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการบูรณาการการดำเนินงาน ซึ่งแต่ละส่วนราชการมีแผนงานไม่ตรงกัน ทำให้อยากต่อการบูรณาการร่วมกัน

6. ด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงานขาดการบูรณาการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลในการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน

จุดแข็ง (Strengths)

1. กองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีผู้บัญชาการทหารสูงสุด/ผู้อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจาก นายกรัฐมนตรี ให้มีอำนาจ ควบคุมและสั่งการ ปฏิบัติงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในสายงาน กองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และสายงานคณะกรรมการความร่วมมือด้านความมั่นคงชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (ฝ่ายไทย)

2. ผู้อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน สามารถรายงานสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติโดยตรงต่อ นายกรัฐมนตรี และสามารถแก้ปัญหา ได้ทันที

3. กองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีโครงสร้างการจัดประกอบด้วย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องครอบคลุมในระดับจังหวัดชายแดน

4. กองทัพ เป็นองค์กรหลักในเรื่องของความมั่นคง ซึ่งส่วนราชการ และกองทัพประเทศเพื่อนบ้านให้ความเชื่อมั่นและยอมรับ

5. กองทัพ มีนโยบาย/ยุทธศาสตร์ที่เข้มแข็ง ซึ่งส่วนราชการอื่นให้การยอมรับและนำไปเป็นกรอบในการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายที่รัฐบาลกำหนด อาทิ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

จุดอ่อน (Weaknesses)

1. บุคลากรภายใต้โครงสร้างการจัดของ กองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ยังไม่มีความเข้าใจ ในบทบาทและหน้าที่ของตนในแต่ละระดับอย่างแท้จริง รวมถึง ภารกิจบางส่วนเป็นงานฝากที่นำไปรวมกับภารกิจอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน (งาน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร , กองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน)

2. กองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ยังไม่มียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนนโยบายยุทธศาสตร์ แผนระดับชาติ ที่ใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน

3. กองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ยังขาดการติดตาม ประเมินผล และรายงาน (รายงานปฏิบัติประจำเดือน รายงานด่วน) อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

4. กองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ไม่มีกฎหมายและงบประมาณรองรับในการปฏิบัติงานเหมือนส่วนราชการอื่น เช่น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ฯลฯ

5. กองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีโครงสร้างและองค์ประกอบไม่ครอบคลุมส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงท่องเที่ยวและการกีฬา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ฯลฯ

6. กองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ยังขาดการจัดระบบฐานข้อมูลกลางทุกเรื่องรวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

7. กองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน กับกลไกความร่วมมือในทุกระดับยังไม่เชื่อมโยงกัน

โอกาส (Opportunities)

1. ปัจจุบันกองทัพไทยได้รับการยอมรับ เชื่อถือจากประชาชน และนานาชาติ

2. รัฐบาลมีนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานด้านความมั่นคงของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านโดยมีการกำหนดบทบาทและแบ่งมอบหน้าที่ให้กับส่วนราชการต่างๆ อย่างชัดเจนและครอบคลุม

3. รัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาในทุกมิติในพื้นที่ชายแดนและประเทศเพื่อนบ้าน

4. ไทยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี

5. มีกฎหมายใหม่หลายฉบับที่เกี่ยวข้อง อาทิ พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ.2445¹² พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551¹³ และ พ.ร.บ.จัดระเบียบราชการ กท. พ.ศ.2551¹⁴ ที่สามารถนำมาพิจารณาทบทวนการทำงานของ กองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ซึ่งกำหนดทิศทาง และกรอบแนวทางที่ชัดเจน รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13¹⁵ ที่ให้ความสำคัญด้านความมั่นคงควบคู่ไปกับด้านการพัฒนา ซึ่งเป็นโอกาสต่อ กองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน นำมาใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงาน

7. รัฐบาล โดย สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) จัดทำและพัฒนา ยุทธศาสตร์ชาติหลายฉบับ เป็นโอกาสอันดีที่กองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน จะได้เข้าไปมีส่วนในการนำเสนอปัญหาอุปสรรค รวมทั้งข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวเอื้อต่อการทำงานของ กองอำนาจการปฏิบัติ นโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มากยิ่งขึ้น

อุปสรรค (Threats)

1. ส่วนราชการ ภาคประชาสังคม ยังไม่รับรู้และความเข้าใจยุทธศาสตร์ นโยบายความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้านรวมทั้งไม่มีส่วนร่วมในการสนับสนุน และไม่ให้ความสำคัญกับการทำงาน ของ กองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

2. การปรับเปลี่ยนข้าราชการของส่วนราชการในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ/ไม่มีแฟ้มเอกสารส่งมอบงาน

3. ข้อกำหนด หลักเกณฑ์ กฎ ข้อบังคับ ไม่สอดคล้องกันเองทำให้โครงการพัฒนาเสริมความมั่นคงของแต่ละพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการได้ อาทิ ปัญหาความปลอดภัย การเดินเรือในแม่น้ำโขง การผ่านจุดผ่านแดนที่ อำเภอดงหลวง พญาตองซู โครงการพัฒนาพื้นที่ชายแดนร่วมไทย-มาเลเซีย

4. ภาพการทำงาน ของ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เกี่ยวพันการทำงานของ กองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนใหญ่เว้นในเรื่องของการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้หน่วยในการนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดความสับสน

สรุปผลการวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงรุก

ด้านการปฏิบัติงาน : กองทัพอากาศไทยเป็นองค์กรหลักในเรื่องของความมั่นคงและ
 มินโยบาย/ยุทธศาสตร์ ที่เข้มแข็ง ส่งผลให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องของไทยและกองทัพ
 ประเทศเพื่อนบ้าน เกิดความเชื่อมั่นและยอมรับ การที่ ผบ.ทสส. ได้รับมอบอำนาจหน้าที่ให้
 เป็น ผอ.นชท. ประกอบกับการดำเนินงานอยู่ในห้วงรัฐบาลมีการจัดทำและพัฒนายุทธศาสตร์
 หลายฉบับให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ จึงเป็นโอกาสอันดีที่ กอ.นชท. จะได้เข้าไปมีส่วน
 ร่วมในการนำเสนอปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ รวมทั้งเสนอให้มีการปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม
 โครงสร้าง กฎ ข้อบังคับ และระเบียบ เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับ กอ.นชท. โดยมีกลยุทธ์ดังนี้

1. นำผลการทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมา มาออกแบบและพัฒนา
 ระบบงานเพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์และพัฒนาศักยภาพของ กอ.นชท.

2. ให้ความรู้/ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ภารกิจและความสำคัญ
 ของ กอ.นชท. อย่างต่อเนื่อง

3. ปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมโครงสร้าง องค์กรประกอบ บทบาทอำนาจหน้าที่
 กฎระเบียบ กฎหมาย งบประมาณ ฯลฯ

4. ผลักดัน กอ.นชท. เข้าไปมีส่วนในการ พิจารณา จัดทำพัฒนานโยบาย
 ยุทธศาสตร์ และแผนงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมี
 ความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านในทุกมิติ ทั้งกรอบทวิภาคีและพหุภาคี ทำให้การ
 พัฒนาพื้นที่ชายแดนและความร่วมมือระหว่างกันเป็นไปอย่างรวดเร็วในทิศทางเดียวกัน

5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบายความมั่นคงของไทยต่อ
 ประเทศเพื่อนบ้านในทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

6. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการบูรณาการ ของส่วนราชการระดับนโยบายและ
 ส่วนราชการในพื้นที่ให้เป็นไปตามนโยบายความมั่นคงของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน

ด้านนโยบาย : กองทัพอากาศไทยมีนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานที่เข้มแข็งซึ่ง
 ส่วนราชการอื่นให้การยอมรับและนำไปเป็นกรอบในการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับ
 นโยบายของรัฐบาล และนำมาเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์ของ กอ.นชท. เพื่อ
 กำหนดทิศทางในการปฏิบัติงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. จัดทำยุทธศาสตร์ของ กอ.นชท. ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและ
 นโยบายความมั่นคงของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

2. ศึกษาและติดตามยุทธศาสตร์ของส่วนราชการอื่น เพื่อนำมาเสริมให้การ จัดทำยุทธศาสตร์ของ กอ.นชท. มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. กอ.นชท. ชี้แจงส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจเกี่ยวกับ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงาน เพื่อให้ส่วนราชการจัดทำแผน/โครงการรองรับ

4. จัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ของ ศูนย์บัญชาการทางทหาร (ศบท.) มาใช้เชื่อมโยงกับส่วนราชการใน กอ.นชท. ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด

5. กอ.นชท. ติดตาม ประเมินผล และวิเคราะห์การปฏิบัติงาน ก่อน-หลัง การ ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของทุกส่วนราชการอย่างต่อเนื่อง

6. ส่งเสริมให้มีการประสานการดำเนินงานและสร้างเครือข่ายระหว่างส่วน ราชการที่เกี่ยวข้อง

7. สร้างความรู้และตระหนักให้กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการทำงาน ร่วมกัน

8. นำปัญหา ข้อขัดข้อง ข้อเสนอแนะ มาจัดทำเป็นรูปแบบรายงานหลายมิติ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของ กอ.นชท. เพื่อให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้จัดทำรายงานเสนอ หน่วยงานได้อย่างถูกต้องตามห้วงเวลาที่กำหนด

9. ทบทวน และพัฒนาปรับปรุงโครงสร้าง องค์กรประกอบ บทบาท อำนาจ หน้าที่ กฎระเบียบ กฎหมาย งบประมาณ ฯลฯ) และนำเสนอรัฐบาลเพื่อดำเนินการต่อไป

สรุปผลการวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงแก้ไข

การลดจุดอ่อนและขจัดอุปสรรคเกี่ยวกับปัญหาเจ้าหน้าที่ขาดความรู้และความ ต่อเนื่องในการทำงานของ กอ.นชท. เพื่อประสานงานและสร้างการรับรู้ระหว่างส่วนราชการที่ เกี่ยวข้องทุกระดับ รวมทั้งภาคประชาสังคม

1. เสริมสร้างความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างความรู้และตระหนักให้กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน
3. กำหนดการสร้างเครือข่ายในพื้นที่ให้ยอมรับ กอ.นชท.
4. สร้างและพัฒนาระบบการทำงานให้เกิดความต่อเนื่อง อาทิ ระเบียบ

ปฏิบัติประจำ คู่มือการทำงาน การฝึกอบรมบุคลากร

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านตามแนวคิดและทฤษฎี

จากผลการประเมินสภาพแวดล้อมสรุปได้ว่า จุดแข็ง ของ กอ.นชท. คือ มีนโยบายด้านความมั่นคงของภาครัฐเป็นกรอบการปฏิบัติ มีโครงสร้างการจัดที่ชัดเจน อีกทั้งรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของความมั่นคงชายแดน ซึ่งถือเป็นโอกาสสำคัญในการที่จะสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการงานต่างๆ รวมทั้งการจัดทำแผนงาน โครงการร่วมกันเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาสภาพแวดล้อมในเรื่องของจุดอ่อนพบว่า กอ.นชท. ยังไม่สามารถบูรณาการการปฏิบัติของส่วนราชการภายใต้โครงสร้างอย่างแท้จริง บุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายความมั่นคงของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านการรับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองตามโครงสร้างของ กอ.นชท. รวมทั้งขาดการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายอย่างต่อเนื่อง จึงควรใช้โอกาสที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับ กอ.นชท. ในการบูรณาการงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง การสร้างองค์ความรู้ด้านนโยบายความมั่นคงของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน และติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อลดและขจัดจุดอ่อนดังกล่าว สำหรับอุปสรรคที่สำคัญของ กอ.นชท. พบว่ายังขาดความร่วมมือจากส่วนราชการภายใต้โครงสร้างที่เพียงพอในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ขาดระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ และขาดการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ ซึ่งจากการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำมากำหนดแนวทางพัฒนาการดำเนินงานได้ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อทุกแขนงและการจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์
2. การประชุม/สัมมนา ระดมความคิดในการจัดทำและพัฒนายุทธศาสตร์ กอ.นชท.
3. การประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เช่น การประชุมทบทวน (AAR) และการออกแบบสอบถาม/สัมภาษณ์บุคคล/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำผลเสนอรัฐบาลเพื่อพัฒนาศักยภาพของ กอ.นชท. ต่อไป
4. การจัดตั้ง กอ.นชท. ส่วนหน้าประจำพื้นที่ชายแดน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเมียนมา ด้านลาว ด้านกัมพูชา และ ด้านมาเลเซีย เพื่อเป็นเครือข่ายประสานงาน
5. การจัดทำคู่มือ/แนวทางการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานตามแนวชายแดน

6. การระดมความคิดเห็นของทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันจัดทำนโยบาย

7. การจัดประชุม กอ.นชท ประจำปีเพื่อรับทราบนโยบายของ ผอ.นชท

8. การอำนวยความสะดวก ติดตามประสานงาน กำกับดูแลการขับเคลื่อนเป็นไปตามนโยบายของ ผอ.นชท.

9. การจัดประชุม กอ.นชท.สัญจร รับทราบปัญหา อุปสรรค และร่วมกันแก้ไขปัญหาการดำเนินงานนโยบาย

10. การจัดชุดลงพื้นที่เพื่อกระตุ้นการขับเคลื่อนให้เป็นไปตามนโยบายความมั่นคงไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

11. การจัดประชุมเพื่อทำความเข้าใจยุทธศาสตร์ นโยบายรัฐบาล และแผนระดับชาติ

12. การจัดการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายความมั่นคงของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน

13. การจัดประชุม/สร้างเครือข่าย ประสานงานแผนงานขับเคลื่อนนโยบาย

14. การจัดให้มีการฝึกปฏิบัติงานในการขับเคลื่อนนโยบายร่วมกัน

15. การจัดทำระบบฐานข้อมูลสำหรับการดำเนินงานและให้มีคู่มือ/ทำเนียบการติดต่อประสานงาน

16. จัดทำคู่มือในการติดตามประเมินผล

17. การทบทวน ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานและพัฒนาการปฏิบัติงาน โดยเดินทางไปพบปะรับทราบข้อมูลจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งภายในภายนอก กอ.นชท.

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อแนวทางการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้กระบวนการวิจัยทางยุทธศาสตร์ สามารถสรุปได้ว่า มีปัจจัยที่มีผลกระทบหลายประการ ทั้งในเรื่องของบุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายความมั่นคงของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน การรับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองตามโครงสร้างของ กอ.นชท. การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายอย่างต่อเนื่อง การบูรณาการการปฏิบัติของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องภายใต้โครงสร้าง ขาดระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ และขาดการจัดสรรงบประมาณแบบรวมการ โดยปัจจัยที่มีผลกระทบทุกประการนี้ ย่อมจะขับเคลื่อนให้เกิดผลสำเร็จ ซึ่งจะนำไปสู่

การสังเคราะห์ ออกมาเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัติ
นโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ใน บทที่ 2
ทั้งหมดนี้ ไปอภิปรายผล ใน บทที่ 3 เป็นลำดับต่อไป

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ของกองบัญชาการกองทัพไทย ในบทนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานของกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน กองบัญชาการกองทัพไทย ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านของกองบัญชาการกองทัพไทยในปัจจุบัน 2. เพื่อศึกษาปัจจัยและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินงานของกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านของกองบัญชาการกองทัพไทย 3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านของกองบัญชาการกองทัพไทยที่เหมาะสม โดยรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาสังเคราะห์ เพื่อให้ได้ประเด็นในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน กองบัญชาการกองทัพไทย

ตัวอย่างแนวความคิดในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

เพื่อให้แนวความคิดที่จะนำมาสังเคราะห์เพื่อสรุปเป็น การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีความละเอียดสมบูรณ์ และครอบคลุมในทุกมิติ ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูล ตัวอย่างแนวความคิดในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อนำมาเป็นแหล่งข้อมูลเชิงเปรียบเทียบที่มีประโยชน์สำหรับงานวิจัยนี้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

จากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่องข้อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานของกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน¹⁶ จัดโดย กรมกิจการ

ชายแดนทหาร เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบนโยบาย และแนวทางในการดำเนินงาน ของ ส่วนราชการระดับนโยบาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 และรับทราบข้อมูลที่สำคัญ สำหรับผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเพื่อพัฒนาปรับปรุง โครงสร้าง องค์กรประกอบ อำนาจหน้าที่ของ กอ.นชท. ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์และ ภัยคุกคามในปัจจุบัน ผู้เข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย ผู้แทนส่วนราชการจาก ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค (ศค.ชท.) และส่วนท้องถิ่น (จังหวัด/ศส.ชท.) โดยมีผลการสัมมนาดังนี้

1. ผู้ร่วมสัมมนาได้ร่วมกันพิจารณาเสนอให้ปรับปรุงคำสั่ง เพื่อกำหนด อำนาจ หน้าที่ ของแต่ละส่วนให้มีความชัดเจนเฉพาะเจาะจงมากขึ้น
2. ผู้ร่วมสัมมนาเสนอให้มีการจัดสรรงบประมาณให้ ศปก.ชท. ศปก.กอ.นชท. ศค.ชท. ศส.ชท. และมีอัตรากำลังพลแยกจากงานปกติรวมทั้งการพิจารณาให้ผลตอบแทนใน ลักษณะบำเหน็จเพิ่มเติม
3. หน่วยงานใน ศส.ชท. ยึดถือนโยบาย และระเบียบกฎหมายของหน่วยงาน ตนเองเป็นหลักเห็นควรให้มีข้อสั่งการ กำชับ เน้นย้ำ ให้หน่วยงานด้านความมั่นคง และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยใน ศส.ชท. ให้การสนับสนุนการดำเนินงาน ของ ศส.ชท.
4. มีแผนงาน/โครงการ โดยให้มีการชี้วัดผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานตาม แผนงาน/โครงการ และมีงบประมาณรองรับโดยให้แต่ละส่วนมีการเสนอแผนงาน/โครงการ มี การสรุปผลตามวงรอบงบประมาณ

จากบทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศ รายสัปดาห์ ฉบับที่ 18/56 11 - 17 ก.พ.56¹⁷ เรื่อง การบริหารจัดการพื้นที่บริเวณชายแดน กรณีศึกษาชายแดนไทย – กัมพูชา ของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกัน ประเทศ ประเทศไทยมีลักษณะโครงสร้างด้านองค์ประกอบของภาระงานแตกต่างกันไป กล่าวคือ ลักษณะภาระงานของแต่ละภาคส่วนมีความจำเป็นต้องคาบเกี่ยว หรือเกี่ยวข้องกับ ภาระงานของหน่วยงานอื่นหลาย ๆ หน่วยงานอยู่เสมอ จึงต้องอาศัยการบูรณาการและการ ทำงานร่วมกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ (Hybrid Organization) อยู่เสมอเช่นกัน ดังนั้นใน การบูรณาการระหว่างภาคส่วน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการแบ่งขอบเขตภาระงานของแต่ละ ภาคส่วนให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องประสานไปในทิศทางเดียวกัน และสามารถ ปฏิบัติหน้าที่เพื่อตอบสนองนโยบายในระดับสูงได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อสถานการณ์ ต่างๆ การบริหารจัดการพื้นที่บริเวณชายแดน ควรเริ่มต้นจากการมีทิศทางที่ชัดเจนในระดับ

นโยบายหรือในระดับยุทธศาสตร์ของชาติ (political direction) ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ที่นำไปสู่การกำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์ของการบริหารจัดการชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชาได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ผลลัพธ์ที่ได้จากการมีทิศทางที่ชัดเจนจะทำให้หน่วยงานในระดับอำนาจการ (operational level) สามารถกำหนดแผนงานในการบริหารจัดการทั้งที่เป็นกิจกรรมในด้านการป้องกันประเทศและการพัฒนาให้เกิดความเชื่อมโยงและประสานสอดคล้องกัน (campaign plan) หรืออาจกล่าวได้ว่า การมีทิศทางและเป้าหมายของการบริหารจัดการชายแดนที่มีความชัดเจนจะนำไปสู่การออกแบบพิมพ์เขียวของการบริหารจัดการชายแดนไทยกัมพูชาได้อย่างมีทิศทางและสามารถกำหนดแนวทางที่นำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ (road map) ทั้งนี้ การมีพิมพ์เขียวของการบริหารจัดการชายแดนอย่างประสานสอดคล้องกัน จะส่งผลดีต่อหน่วยในระดับยุทธวิธี ไม่ว่าจะเป็นกองกำลังต่างๆ หรือ หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างประสานสอดคล้องและนำไปสู่เป้าหมายในระดับยุทธศาสตร์ ซึ่งจะทำให้ไทยดำรงรักษาผลประโยชน์ของชาติ (national interest) ไว้ได้ ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงธำรงรักษาความสัมพันธ์อันดีกับกัมพูชาเอาไว้ได้เช่นกัน

จากงานวิจัยของ ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนา วิทยากรชำนาญการกลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ เรื่องการบริหารจัดการด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดนของประเทศไทย¹⁸ การที่ประเทศไทยมีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งทางบกและทางน้ำ ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน โดยพื้นที่ทางบกมีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 31 จังหวัด 129 อำเภอ ปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศไทยในปัจจุบันมีลักษณะผสมผสานระหว่างภัยคุกคามรูปแบบเดิม (traditional security threats) คือ ภัยคุกคามด้านการทหาร และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (nontraditional security threats) คือ ภัยคุกคามที่เกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์ สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาลักษณะการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนของประเทศไทยจากการศึกษารายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีข้อเสนอแนะว่า 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรบูรณาการการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียงให้มากขึ้น 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมในระดับชุมชน โดยเฉพาะบทบาทของประชาชนในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกระดับให้มากขึ้น 3) หน่วยงานในระดับนโยบายควรมีการปรับปรุงระเบียบ ข้อกฎหมายต่าง ๆ ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เพื่อให้การทำงานของ

หน่วยงานระดับปฏิบัติสามารถดำเนินการได้สะดวกขึ้น 4) หน่วยงานในระดับนโยบายควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่เป็นกลไกการบริหารราชการหลักในระดับท้องถิ่น ด้วยการปรับปรุงบทบาทหน้าที่ บุคลากร ทรัพยากรต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดน และ 5) ควรปรับรวมกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (กอ.นชท.) กับกองกำลังป้องกันชายแดนเป็นศูนย์อำนวยการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดน โดยปรับชื่อกฎหมายระเบียบ คำสั่งเดิมที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์

ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัย ที่กล่าวมาข้างต้นแล้วพบว่า การดำเนินงานของกองปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ควรมีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบหรือขั้นตอนการดำเนินงานให้มีความทันสมัยรองรับภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานภายใต้กลไกกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านให้มีความพร้อม และมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานที่มากขึ้นด้วย

สรุปผลการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ของกองบัญชาการกองทัพไทย

จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปผลเป็นแนวทางที่สามารถนำไปใช้ได้ ดังนี้

1. ด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน โดยการส่งเสริมให้มีการจัดอบรมให้ความรู้เพื่อทำความเข้าใจยุทธศาสตร์ นโยบายรัฐบาล และแผนระดับชาติ จัดการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายความมั่นคงของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน สร้างเครือข่าย ประสานงานแผนงานขับเคลื่อนนโยบาย รวมทั้งการจัดให้มีการฝึกปฏิบัติงานในการขับเคลื่อนนโยบายร่วมกัน มีอัตรากำลังพลแยกจากงานปกติรวมทั้งการพิจารณาให้ผลตอบแทนในลักษณะบำเหน็จเพิ่มเติมเพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่

2. ด้านการบูรณาการ การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน การทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อระดมความคิดเห็นของทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันจัดทำนโยบาย และพัฒนายุทธศาสตร์ กอ.นชท. การจัดทำระบบฐานข้อมูลสำหรับการดำเนินงานและให้มีคู่มือ/ทำเนียบการติดต่อประสานงาน

เพื่อให้การอำนวยความสะดวก ติดตามประสานงาน กำกับดูแลการขับเคลื่อนเป็นไปตามนโยบายของ ผอ.นชท.

3. ด้านงบประมาณ ควรมีงบประมาณรองรับโดยให้แต่ละส่วนมีการเสนอ แผนงาน/โครงการ มีการสรุปผลตามวงรอบงบประมาณ โดยให้มีการชี้วัดผลสัมฤทธิ์การ ปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ

บทที่ 4

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัติ นโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ของกองบัญชาการกองทัพไทย ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ ตามแนวทางที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด ใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์โดยเริ่มต้นจาก การวิเคราะห์ที่มาและความสำคัญของปัญหา เพื่อให้ได้แนวทางการแก้ปัญหา และได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษา สภาพการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัติ นโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านของกองบัญชาการกองทัพไทยในปัจจุบัน ปัจจัยและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินงาน และเพื่อศึกษาข้อสรุปของการสังเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาการดำเนินงานที่เหมาะสม หลังจากนั้นได้ดำเนินการตามกรอบแนวคิดการวิจัย อันได้แก่ การศึกษานโยบายของผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ในเรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 – 2580) ด้านความมั่นคง ซึ่งได้สอดคล้องในการพัฒนา เพื่อรับมือกับภัยคุกคามทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมไปถึง การนำแผน ฎุระเบียบ แนวทางการปฏิบัติ มาสังเคราะห์ โดยได้ทำการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมของการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัติ นโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้ปัจจัย SWOT Analysis ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรค มีหลายประการ นำไปสู่วัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัติ นโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านของกองบัญชาการกองทัพไทยในปัจจุบัน 2. เพื่อศึกษาปัจจัยและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัติ นโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านของกองบัญชาการกองทัพไทย 3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัติ นโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านของกองบัญชาการกองทัพไทยที่เหมาะสม

ดังนั้นการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงมุ่งเน้นการพัฒนาหลักๆ 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน โดยการส่งเสริมให้มีการจัดอบรมให้ความรู้เพื่อทำความเข้าใจยุทธศาสตร์ นโยบายรัฐบาล และแผนระดับชาติ จัดการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายความมั่นคงของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน สร้างเครือข่าย ประสานงานแผนงานขับเคลื่อนนโยบาย รวมทั้งการจัดให้มีการฝึกปฏิบัติงานในการขับเคลื่อนนโยบายร่วมกัน มีอัตรากำลังพลแยกจากงานปกติรวมทั้งการพิจารณาให้ผลตอบแทนในลักษณะบำเหน็จเพิ่มเติมเพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่

2. ด้านการบูรณาการ การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน การทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อระดมความคิดเห็นของทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันจัดทำนโยบาย และพัฒนายุทธศาสตร์ กอ.นชท. การจัดทำระบบฐานข้อมูลสำหรับการดำเนินงานและให้มีคู่มือ/ทำเนียบการติดต่อประสานงาน เพื่อให้การอำนวยการ ติดตามประสานงาน กำกับดูแลการขับเคลื่อนเป็นไปตามนโยบายของ ผอ.นชท.

3. ด้านงบประมาณ ควรมีงบประมาณรองรับโดยให้แต่ละส่วนมีการเสนอแผนงาน/โครงการ มีการสรุปผลตามวงรอบงบประมาณ โดยให้มีการชี้วัดผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ

อย่างไรก็ดีการพัฒนาการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ยังคงมีข้อจำกัดหลักๆ อยู่ในเรื่องงบประมาณ แต่ถ้าเราพัฒนาด้านบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ และความพร้อมในการปฏิบัติงาน รวมถึงการพัฒนาการบริหารด้านการจัดการ เพิ่มการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการ แผนงาน/โครงการ และงบประมาณของแต่ละส่วนราชการให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพแล้ว จะเป็นการทดแทนการขาดแคลนงบประมาณ และเป็นการดำเนินงานของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านนั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย เพื่อให้ผู้บังคับบัญชา ได้นำไปใช้ในการประกอบการวางแผนในเชิงนโยบายให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จัดสรรงบประมาณกลางให้กับกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ในการดำเนินงานตามนโยบายความมั่นคงชายแดน
2. กำหนดบทบาทหน้าที่ในการบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
3. กำหนดการบูรณาการข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

จากการศึกษา ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชา ได้นำมากำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานที่วางไว้ ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ดังนี้

1. สร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกในการรักษาผลประโยชน์ของชาติให้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน เพื่อเป็นพื้นฐานที่ดีในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบาย
2. ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจ ให้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ โดยการกำหนดค่าตอบแทนในลักษณะบำเหน็จเพิ่มเติม และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม
3. จัดทำจัดทำคู่มือ/แนวทางการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานตามแนวชายแดนเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงาน
4. พัฒนาความรู้และทักษะร่วมกับหน่วยงานที่ปฏิบัติงานร่วมกัน ให้สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในเรื่องนี้เป็นการวิจัย เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของกอง
อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ของกองบัญชาการกองทัพไทย
จากการศึกษามีภัยคุกคามที่เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลาทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อบริเวณ
ชายแดนของไทย ผู้วิจัยขอเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาให้เกิด
ประโยชน์ในการดำเนินงาน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คือการศึกษากลยุทธ์รูปแบบใหม่ที่มี
ผลต่อความมั่นคงบริเวณชายแดน โดยการนำเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างรวดเร็วมาประยุกต์ใช้
ในการแก้ปัญหา ขยายผลแนวทางการปฏิบัติที่นำไปสู่การบูรณาการการดำเนินงานที่มี
ประสิทธิภาพ โดยใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ที่ทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น
สามารถตอบสนองต่อภัยคุกคามได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. ราชกิจจานุเบกษา. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก, 13 ตุลาคม 2561
2. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (1) ประเด็นความมั่นคง พ.ศ. 2561 - 2580
3. กองบัญชาการกองทัพไทย. แผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 - 2570, มีนาคม 2565
4. คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 260/2544. แต่งตั้งผู้อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน. 30 สิงหาคม 2544
5. คำสั่งผู้อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน(เฉพาะ) ที่1/45 จัดตั้งกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน. 18 เมษายน 2545
6. ราชกิจจานุเบกษา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน 2560
7. ราชกิจจานุเบกษา. (2566). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2566 – 2580. เล่ม140 ตอนพิเศษ 51 ง, 7 มีนาคม 2566
8. ราชกิจจานุเบกษา. (2560). พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560. เล่ม134 ตอนที่ 79 ก, 31 กรกฎาคม 2560
9. ราชกิจจานุเบกษา. (2566). นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2566 - 2570. เล่ม140 ตอนที่ 21 ก, 20 มีนาคม 2566
10. สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. แผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการชายแดน ด้านความมั่นคง พ.ศ. 2566 - 2570
11. คำสั่งผู้อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน(เฉพาะ) ที่1/64. จัดตั้งกองอำนาจการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน. 11 มีนาคม 2564
12. ราชกิจจานุเบกษา. (2545). พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545. เล่ม119 ตอนที่ 99 ก, 2 ตุลาคม 2545
13. ราชกิจจานุเบกษา. (2551). พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551. เล่ม125 ตอนที่ 39 ก, 27 กุมภาพันธ์ 2551

14. ราชกิจจานุเบกษา. (2551). พระราชบัญญัติจัดระเบียบกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551. เล่ม125 ตอนที่ 26 ก, 1 กุมภาพันธ์ 2551
15. ราชกิจจานุเบกษา. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570). เล่ม139 ตอนที่ 258 ง, 1 พฤษภาคม 2565
16. หนังสือ กรมกิจการชายแดนทหาร/สำนักงานเลขาธิการกองอำนวยการปฏิบัติ นโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ที่ กท 0316/108 เรื่อง รายงานผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ในสายงานกองอำนวยการปฏิบัติ นโยบายชายแดนไทย กับประเทศเพื่อนบ้าน ประจำปีงบประมาณ 2565 ลง 29 ธันวาคม 2564.
17. ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. การบริหารจัดการพื้นที่ บริเวณชายแดน กรณีศึกษาชายแดนไทย - กัมพูชา. บทความวิเคราะห์สถานการณ์ ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศรายสัปดาห์ ฉบับที่ 18/56. 11 – 17 กุมภาพันธ์ 2556
18. ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนา. สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. การบริหารจัดการด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดนของประเทศไทย. HOT ISSUE ธันวาคม 2561

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	พันเอก สกฤต เครือแก้ว
วัน เดือน ปีเกิด	11 ตุลาคม 2522
ประวัติสำเร็จการศึกษา	
พ.ศ. 2545	วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาไฟฟ้าสื่อสาร โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า
พ.ศ. 2556	หลักสูตรหลักประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 91

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2556 - 2557	รองผู้บังคับกองพันทหารสื่อสารที่ 3 กองพลทหารราบที่ 3
พ.ศ. 2557 - 2561	หัวหน้าแผนก กองกำลังพล กรมการทหารสื่อสาร
พ.ศ. 2561 - 2563	หัวหน้าแผนกเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กองทัพภาคที่ 1
พ.ศ. 2563 - 2564	นายทหารสื่อสาร ประจำกรมการทหารสื่อสาร

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2564 - 2567	รองผู้อำนวยการกองปฏิบัติการนโยบายชายแดน สำนัก ปฏิบัติการเพื่อความมั่นคง กรมกิจการชายแดนทหาร
------------------	--